

SPIS TREŚCI

Przedmowa – <i>Jerzy Ryglewski</i>	9
Od Redaktora – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	11
1. Geograficzne tło rozwoju miasta i gminy	13
1.1. Położenie geograficzne – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	13
1.2. Położenie topograficzne – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	16
1.3. Etapy rozwoju paleogeograficznego	22
1.3.1. Etap mezozoiczny – <i>Eugeniusz Cieśla</i>	22
1.3.1.1. Jura. Zarys budowy geologicznej okolic Praszki	22
1.3.1.2. Stratygrafia i wykształcenie litofacjalne osadów jury dolnej	25
1.3.1.3. Stratygrafia i wykształcenie litofacjalne osadów jury środkowej	27
1.3.2. Etap trzeciorzędowy – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	30
1.3.2.1. Tektonika	31
1.3.2.2. Cechy przewodnie rzeźby kopalnej	35
1.3.3. Etap czwartorzędowy – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	37
1.3.3.1. Zlodowacenia południowopolskie	41
1.3.3.2. Zlodowacenia środkowopolskie	42
1.3.3.3. Vistulian	48
1.3.4. Ukształtowanie powierzchni i geneza rzeźby – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	50
1.4. Wartość użytkowa gleb – <i>Stanisław Laskowski</i>	56
1.4.1. Przynależność typologiczna i gatunkowa gleb	58
1.4.2. Skąły macierzyste gleb	59
1.4.3. Zróżnicowanie typologiczne gleb	60
1.4.4. Zróżnicowanie gatunkowe gleb	66
1.4.5. Ocena podstawowych właściwości agrochemicznych i agrofizycznych gleb	68
1.4.5.1. Odczyn i zasobność gleb w makroskładniki	68
1.4.5.2. Zawartość w glebach niektórych metali ciężkich i siarki	71
1.4.5.3. Uwilgotnienie gleb	72
1.4.5.4. Stopień ciężkości i trudności uprawy gleb	73

1.4.6.	Bonitacja i przydatność rolnicza gleb	75
1.4.6.1.	Klasy bonitacyjne gruntów ornych i trwałych użytków zielonych	75
1.4.6.2.	Kompleksy przydatności rolniczej gleb	77
1.4.7.	Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	86
1.4.8.	Wnioski	91
1.5.	Wody podziemne – <i>Tadeusz Krzemiński</i>	92
1.5.1.	Wody jurajskie	93
1.5.2.	Wody czwartorzędowe	95
1.6.	Wody powierzchniowe – <i>Barbara Dzieciol-Kurczoba</i>	99
1.6.1.	Sieć rzeczna	99
1.6.2.	Źródła	104
1.6.3.	Dynamika wód powierzchniowych	105
1.6.3.1.	Stany wody	105
1.6.3.2.	Zmienność przepływu	109
1.6.3.3.	Zjawiska lodowe	111
1.6.4.	Bilans wodny	113
1.6.4.1.	Opady	116
1.6.4.2.	Odpływ	119
1.6.4.3.	Parowanie a straty bilansowe	120
1.6.4.4.	Zestawienie przychodów i strat wody	122
1.6.5.	Spostrzeżenia ogólne	123
1.7.	Klimat lokalny – <i>Barbara Dzieciol-Kurczoba</i>	124
1.7.1.	Elementy radiacyjne kształtujące klimat	125
1.7.1.1.	Usłonecznienie	125
1.7.1.2.	Całkowite promieniowanie słoneczne	127
1.7.1.3.	Zachmurzenie	128
1.7.1.4.	Adwekcja mas powietrza	129
1.7.2.	Cechy dynamiczne klimatu	130
1.7.2.1.	Przeważające kierunki wiatru	130
1.7.2.2.	Prędkość wiatru	131
1.7.3.	Cechy termiczne klimatu	132
1.7.3.1.	Temperatura powietrza	132
1.7.3.2.	Termiczne pory roku	133
1.7.4.	Cechy higryczne klimatu	134
1.7.4.1.	Sumy opadów atmosferycznych	134
1.7.4.2.	Opady śniegu i pokrywa śnieżna	137
1.7.4.3.	Wilgotność powietrza	138
1.8.	Agroklimatyczne warunki wzrostu i rozwoju roślin uprawnych – <i>Marian Rojek</i>	138
1.8.1.	Ogólna charakterystyka warunków agroklimatycznych okolic Praszki	138
1.8.2.	Klimatyczny bilans wodny	140
1.8.3.	Ewapotranspiracja aktualna	142
1.8.4.	Rolniczo-klimatyczny bilans wodny	144

1.8.5. Nie sprzyjające i szkodliwe warunki klimatyczne	146
1.8.6. Agroklimatyczne wymagania wybranych roślin uprawnych	148
1.9. Użytkowanie ziemi – <i>Barbara Lenartowicz</i>	153
2. Świat przyrody	159
2.1. Zbiorowiska roślinne – <i>Dorota Partyka</i>	159
2.1.1. Zbiorowiska leśne i zaroślowe	160
2.1.2. Roślinność wodna i szuwarowa	165
2.1.3. Trawiaste zbiorowiska łąk i muraw	167
2.1.4. Prawnie chronione gatunki roślin naczyniowych	168
2.1.5. Roślinność powstała w rezultacie samoregulacji na ilach rudonośnych	169
2.2. Flora synantropijna Praszki – <i>Ryszard Sowa</i>	171
2.2.1. Systematyczny wykaz gatunków	173
2.2.2. Ogólna charakterystyka flory synantropijnej Praszki	179
2.3. Stan poznania fauny Praszki i okolic – <i>Edward Tranda, Jerzy Nadolski</i>	180
2.3.1. Fauna miasta Praszki	182
2.3.2. Fauna terenów rolniczych	187
2.3.3. Zwierzyna łowna	189
2.3.4. Tereny leśne gminy Praszki	193
2.3.5. Motyle	195
2.3.6. Wnioski	197
2.4. Ochrona środowiska w gminie – <i>Barbara Lenartowicz</i>	202
3. Osadnictwo pradziejowe na terenie Praszki – Maria Jażdżewska	209
3.1. Zarys badań archeologicznych w obecnych granicach miasta Praszki	209
3.2. Ślady kultur pradziejowych	211
4. Dzieje Praszki do początku XIX wieku – Ryszard Rosin, (Marek Adamczewski – podrozdz. 4.3)	229
4.1. Z przeszłości polityczno-terytorialnej	229
4.2. Właściciele i ich dobra	235
4.3. Herb i pieczęcie miasta	255
4.4. Początki miasta i parafii	261
4.5. Prawa, obowiązki i przywileje	275
4.6. Zabudowa i ludność	287
4.7. Gospodarka	296
4.8. Oświata, kultura i obyczaje	301
5. Czasy nowożytne. Praszka w XIX i XX wieku – Tadeusz Olejnik	309
5.1. Praszka w latach Księstwa Warszawskiego	309
5.2. Pod zaborem rosyjskim	309
5.2.1. Administracja	309

5.2.2. Władza policyjna i sądownicza	310
5.2.3. Ludność	311
5.2.4. Przemysł, rzemiosło, handel, rolnictwo	312
5.2.5. Oświata i kultura	314
5.2.6. Wyznania – życie religijne	316
5.2.7. Stowarzyszenia i związki	317
5.2.8. Pożar i odbudowa miasta	318
5.2.9. Rewolucja 1905–1907 r.	319
5.2.10. Na granicy zaborów	320
5.3. Praszka w latach I wojny światowej	320
5.3.1. Pod okupacją niemiecką	321
5.3.2. Odbudowa szkolnictwa	323
5.3.3. Manifestacje patriotyczne	325
5.3.4. Nowe stowarzyszenia i organizacje	326
5.3.5. Administracja niemiecka	328
5.3.6. Werbunek do legionów	329
5.3.7. Stosunek do okupantów	329
5.4. W Polsce Odrodzonej (1918–1939)	330
5.4.1. Samorząd miejski	330
5.4.2. Udział mieszkańców Praszki w walkach o zjednoczenie Śląska z Macierzą	333
5.4.3. Udział mieszkańców Praszki w walkach o umocnienie bytu państwa polskiego	336
5.4.4. Ludność	336
5.4.5. Żydzi	337
5.4.6. Rozwój przestrzenny miasta. Gospodarka komunalna	338
5.4.7. Przemysł, rzemiosło, handel, rolnictwo	339
5.4.8. Komunikacja, łączność	340
5.4.9. Życie społeczne i polityczne	341
5.4.10. Warunki życia ludności	343
5.4.10.1. Opieka zdrowotna	343
5.4.10.2. Problemy społeczne	345
5.4.11. Rola Kościoła	346
5.4.12. Oświata	346
5.4.13. Kultura	349
5.4.13.1. Biblioteki i czytelnictwo	349
5.4.13.2. Prasa	350
5.4.13.3. Teatr	350
5.4.13.4. Kino, radio, orkiestra OSP, zaczątki muzeum	351
5.4.14. Sport i kultura fizyczna	352
5.4.15. Przed burzą	352
5.5. Lata wojny i okupacji hitlerowskiej	354
5.5.1. Agresja	354
5.5.2. Odbudowa administracji	355
5.5.3. Hitlerowski aparat terroru	356

5.5.3.1. Żandarmeria	356
5.5.3.2. Pomocnicze formacje policyjne NSDAP	357
5.5.4. Polityka ludnościowa okupanta	358
5.5.4.1. Aresztowania i deportacje do obozów koncentracyjnych	358
5.5.4.2. Warunki życia ludności	360
5.5.4.3. Wysiedlenia	362
5.5.4.4. Tak zwana „polska szkoła” (<i>Polnische Schule</i>)	362
5.5.5. Polityka germanizacyjna	363
5.5.6. Zagłada ludności żydowskiej	364
5.5.7. Wyzwolenie	367

6. Rozwój gospodarczy i przestrzenny Praszki w latach 1945–1992 – <i>Stefan Kostrzewa</i>	369
6.1. Administracja państwowa i organizacje społeczne	369
6.2. Zarys rozwoju terytorialnego Praszki	371
6.3. Dynamika rozwoju liczby ludności	374
6.4. Struktura ludności	377
6.5. Zatrudnienie	381
6.6. Rozwój przemysłu i jego rola w kształtowaniu potencjału gospodarczego miasta oraz niektórych aspektów urbanizacyjnych wsi	386
6.7. Handel i usługi	395
6.8. Komunikacja	397
6.9. Gospodarka mieszkaniowa	399
6.10. Wybrane dziedziny gospodarki komunalnej	401
6.11. Usługi socjalno-kulturalne	402
6.11.1. Oświata i wychowanie	402
6.11.2. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	406
6.11.3. Kultura i sztuka	408
6.11.4. Kultura fizyczna	410
6.12. Rozwój Praszki w planie perspektywicznym	411
7. Zabytki urbanistyki i architektury – Jan Salm	415
7.1. Zabytki urbanistyki	416
7.2. Zabytki architektury	420
7.2.1. Kościół parafialny pod wezwaniem Wniebowzięcia Marii Panny	420
7.2.2. Synagoga	423
7.2.3. Zabudowa miasta sprzed 1945 r.	424
7.2.4. Dawne koszary	426
7.2.5. Architektura przemysłowa	427
7.2.6. Architektura powojenna	427
7.3. Nekropole	429
7.3.1. Cmentarz katolicki	429
7.3.2. Cmentarz żydowski	429

7.3.3. Kapliczki przydrożne i figury	430
8. Tradycje eksploatacji rud żelaza – <i>Eugeniusz Cieśla</i>	433
8.1. Geneza rud żelaza	433
8.2. Zarys historii górnictwa rud żelaza w rejonie Praszki na tle dawnego powiatu wieluńskiego	436
9. Kształtowanie się pogranicza oraz rola granicy w rozwoju obszaru nad górną Prosną – <i>Marek Koter</i>	445
9.1. Rzeka a granica – rozważania ogólne	445
9.2. Kształtowanie się terytoriów kulturowych nad górną Prosną w okresie przedhistorycznym	446
9.3. Kształtowanie się terytoriów plemiennych i państwowych oraz formowanie się pogranicza nad górną Prosną w cza- sach historycznych	448
9.4. Funkcjonowanie granicy i kontakty transgraniczne	467
10. Język i kultura ludowa Praszki i okolic (w materiałach fonogra- ficznych) – <i>Anna Krupska-Perek, Honorata Skoczylas-Stawska</i> . . .	503
10.1. Gmina Praszka	503
10.1.1. Teksty	508
10.2. Miasto Praszka	512
10.2.1. Teksty	516
11. Biogramy osób zasłużonych dla miasta Praszki	523
11.1. Konrad Jażdżewski (1908–1985) – <i>Krzysztof Jażdżewski</i> . . .	523
11.2. Wincenty Jungowski (1879–1961) – <i>Tadeusz Olejnik</i>	527
11.3. Ignacy Kowalczyk (1895–1974) – <i>Tadeusz Olejnik</i>	529
11.4. Stefan Korboński (1901–1989) – <i>Tadeusz Olejnik</i>	532
11.5. Walenty Patykiewicz (1903–1980) – <i>Tadeusz Olejnik</i>	534
11.6. Daniel Neufeld (1814–1874) – <i>Tadeusz Olejnik</i>	536
11.7. Tadeusz Krzemiński – <i>Kazimierz Kłysik</i>	537
12. Słownik terminologiczny – <i>Barbara Lenartowicz</i>	543
13. Literatura. Wybór przedmiotowy i regionalny	565
14. Spis rysunków	575
15. Spis fotografii	581
16. Spis ilustracji kolorowych pełnostronicowych	586
17. Indeks nazwisk autorów publikacji przytoczonych w tekście	587
18. Indeks nazw miejscowości	592
19. Indeks nazw obiektów fizjograficznych (terenowych)	600
Noty o autorach	604
Noty o recenzentach	606
Noty o recenzentach projektu wydawniczego	606